

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

De Sacramento extrem[æ] vnctionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

1. Obie-
ctio, de
Traiano,
& alijs ex
inferno sal-
uatis.

Obijcitur Secundò : Damascenus *Oratione de
ijs qui in fide dormierunt*, dicit Traianum precibus
S. Gregorij ex inferno liberatum: & animã cuius-
dam Falconillæ paganæ femine precibus S. The-
clæ primæ martyris. Idem refert ex Palladij hi-
storia Lausiaca, cranium cuiusdam idololatræ
respondisse S. Macario, *Damnatos sentire aliquod so-*
lutum, quando pro ipsis preces offerret.

Soluitur,

Respondeo: Exemplum istud de Traiano vi-
deri totum fictitium; vt docet Canus lib. 11. De
locis, cap. 2. & 3. & multi recentiores. Quomodo
enim credibile est, Traianũ, qui non tantũ fuit
idololatra per omnem vitam, & infinitos Sanctos
affecit martyrio, & præposteræ libidini deditus
fuit, sed etiam voluit statuam suam adorari; post
quingentos annos, ob opus misericordiæ planè
naturale viduę præstitum in infidelitate & pecca-
to mortifero, ex inferno esse liberatũ; aut B. Gre-
gorium ob tantillũ opus id à Deo petere voluisse?
Adde, in eadem historiã dici S. Gregorium ob
hanc petitionem fuisse punitum perpetuo stoma-
chi dolore. Quomodo ergo in re tanta fuit exau-
ditus, si petendo peccauerit? Dicendum ergo,
Damascenum non esse auctorem istius orationis,
sed Græcum aliquem parum eruditum. Nam in
eadem oratione dicitur, *Multos alios infideles in in-*
ferno fuisse à Christo illuc descendente, & prædicante
conuersos, & saluatos: quod est error exploratus
& euidens. Similiter apocrypha est illa historia de

cranio: tum ob alias causas, tum quia in Palladio
non reperitur. Neque etiam credibile est, Maca-
rium pro damnatis orare consueuisse.

DVBIVM III.

Virum Sancti in calis orant pro defunctis?

Dominicus Soto dist. 45. quæst. 3. art. 2. ne-
gat; cò quòd oratio Sanctorum non sit sa-
tisfactoria: Suffragia autem non prosunt, nisi per
modum satisfactionis.

39
Don. Soto
negat.

Sed hæc sententia defendi non potest. Primò, *Affirma-
tur.* Quia Luca 16. v. 9. dicitur: *Facite vobis amicos de
mammona iniquitatis, vt, cum desereritis, excipiant vos
in æterna tabernacula*: in quem locũ vide Ambros.
in Comment. & August. lib. 21. de Ciuit. cap. 27.
Secundò: Quia Ecclesia in oratione, *Deus venia
largitor, rogat Deum, vt B. Virgine, & omnibus San-
ctis intercedentibus, animas defunctorum ad perpetua
beatitudinis consortium perducere dignetur.*

Ad rationẽ Soti, Resp: Etsi oratio Sanctorũ nõ
sit satisfactoria, est tamen impetratoria, & sic ap-
plicat quodãmodo animabus Christi satisfactio-
nes. Precatur enim Sancti, vt Deus propter Chri-
sti & Sanctorum satisfactioes illis condat; quomodo etiam nobis gratiam impetrant; quam-
uis Deus non statuerit nobis gratiã conferre, nisi
interueniente aliquo merito, saltem Christi, vt ali-
bi dictum est.

Soti ratio
soluitur.

DE SACRAMENTO EXTREMAE VNCTIONIS.

Circa Quæstionem 29. 30. 31. 32. & 33.

CAPVT I.

De Essentialibus huius Sacramenti.

DVBIVM I.

*Virum Extrema Vnctio sit verum noue
Legis Sacramentum?*

Hæretici
negantes.

PRimi, qui hoc Sacramentum sustulerunt,
videntur fuisse Waldenses; vt refert Tho-
mas Waldensis Tom. 2. cap. 163. Hos se-
cutus est Wicleff, & demũ hæretici no-
stri temporis.

Sententia
firmans
est de fide.

Sed certã fide tenendum est, extremam Vn-
ctionem esse verum & propriè dictum nouæ legis
Sacramentũ. Patet ex Concilio Trident. sess. 14.
can. 1. De extremã Vnctione: *Si quis dixerit, extre-*
nam Vnctionem non esse verè at propriè Sacramentum
à Christo Domino nostro institutũ, & à B. Iacobo Apo-
stolo promulgatum, sed ritum tantum acceptum à Patri-
bus, aut signentũ humanum, anathema sit. Idem patet
ex Concil. Florentino, cui interfuerunt Græci,
& simul cum Latinis approbarunt Armenorum
instructionem.

Expeditur
locus Mar-
ci 6. de Vn-
ctione
sgrorum.

Probatur Primò: Marci 6. *Vngebam (Apostoli)
oleo multos agros, & sanabant.* Hunc locum intelli-
gi de hoc Sacramento probat multis Maldonatus;

& insinuat Hieronymus in Commentario huius
loci, dicens: *Cum vngunt oleo agros, infirmitatem
fidei virtute corroborant, vbi satis indicat, se non lo-
qui de dono miraculorum, sed de Sacramento in-
terius sanante.* Clariùs adhuc Beda, Theophyla-
ctus, Oecumenius, Euthymius, Albertus Magnus,
& Dionysius Carthusianus in hunc locum Marci,
& Beauxamis tom. 2. fol. 516. Thomas Walden-
sis suprã, Alphosus à Castro verbo *Extrema Vnctio*,
Petrus Soto lect. 1. Francisc. Victoria lect. 213.
Probatur: quia omnia hæc insinuatur, quæ ad ra-
tionem huius Sacramenti pertinent; Materia re-
mota, *Oleum*; propinqua, *Vnctio*; Minister, *Apostolis*
sub quibus intellige *Sacerdotes & Presbyteros*, Apo-
stolorum in hoc successores: subiectum quod vn-
gitur, *Infirmis*; effectus, *Sanatio*, corporis scilicet &
animæ: non enim sanabant Apostoli corpore, nisi
quos etiam sanabant spiritu. Et quamuis hic non
exprimatur formula verborum, dubitandum ta-
men non est, quin aliquam adhibuerint; vt etiam
fatentur ij, qui existimãt hæc agi de dono miracu-
lorum. Confirmantur hæc omnia: Quia parum
credibile est, Dominum præcepisse Apostolis vn-
ctionem olei ad curandum corpus per donum
miraculorum, quia hæc vnctio multum detraxisset
miraculo; visi enim fuissent virtute olei curasse;
quod quidam hæretici, inter quos Wicleff, & ali-
qui Caluinistæ, dixerunt: ergo præcepit eam
vnctionẽ ad significandam & efficiendam potissi-
mum in-

mum internam animae curationem, quae fit Sacramento virtute.

Soluuntur obiectio. nes.

Dices Primò: Hoc Sacramentum non potest conferri, nisi à Presbyteris: atqui Apostoli tunc non erant Presbyteri: ergo.

Respondeo: In principio foundationis Ecclesiae multa fiebant extraordinaria via & potestate, donec omnia essent constituta: sic Apostoli baptizabant, quod tamen solius est Sacerdotalis officij.

Dices Secundò: Hoc Sacramentum non potest conferri, nisi baptizatis; Apostoli verò vngebant etiam non baptizatos.

Respondeo: Credibile est eos vnxisse solos baptizatos, presertim cum iam antè multi essent baptizati. Vnde enim constare potest de contrario? His adde: saltem hinc omnium sententiã insinuari Sacramentum extremae Vnctionis, vt expressè docet Concilium Tridentinũ, siue infinuatur directè, siue tamquam in figurã.

Expenditur locus Iacob. 5.

Alius locus est Iacob. 5. v. 14. *Infirmatur quis in vobis? Inducat Presbyteros Ecclesiae, & orent super eum, vngentes eum oleo, in nomine Domini: & oratio fidei saluabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit, remittentur ei.* his verbis, præterquã quod Apostolus indicet materiam, formam, effectum, & ministrũ, vt inquit Concil. Tridentinũ, etiam clarè insinuat esse verum Sacramentum. Tria enim tantummodò ad rationem Sacramenti requiruntur, vt heretici cõsentiant: Primò, Symbolum externum. Secundò, Promissio gratiã. Tertiò, vt non sit institutum temporale, sed perpetuum. Atqui hæc tria apertè hinc habemus: Symbolum enim externum est Vnctio olei cum oratione fidei: Promissio cernitur in *alleviatione infirmi, & remissione peccatorum*: Perpetua duratio indicatur, cum ait: *Infirmatur quis in vobis? Inducat presbyteros &c.* insinuans hunc ritum esse frequentandum, quãdiu infirmi in Ecclesia erunt.

Obiectio hæreticorum.

Respondent heretici, Apostolum loqui de Vnctione, non Sacramentali quæ gratiam cõferat; sed de alia quadam tunc adhiberi solitã ad curationem corporum per donum miraculorum. Vnde nunc, quando hoc donum cessauit, superstitiosam esse huiusmodi vnctionem. Quòd autem de tali vnctione loquatur, probant, eò quòd vtatur verbis significantibus sanitatem corporalem, vt *excitabit ad hilaritatem, & saluabit.*

Soluitur.

Sed contrã: Primò: Donum miraculorum non solum infirmis prodest, sed etiam cæcis, claudis, mutis, mortuis: & tamen Apostolus solos infirmos vngi. Secundò, Si loqueretur de dono miraculorum, non prescriberet oleum; hoc enim donum non est oleo alligatũ. Imò si quã re Deus nos vult vti, ea ferè est inutilis & perniciofa morbo, vt virtus diuina appareat illustrior. Sic Moyses læsos à serpentibus curauit aspectu serpentis ænei, Numerorum 21. Elisæus aquã Iordanis curauit lepram Naaman 4. Reg. 5. Isaias carieis, id est, scibus siccis, curauit vlcus Ezechiae, quæ tamen vlcibus sunt perniciofa, Isaiã 38. Dominus cæcum curauit luto, Ioannis 9. Petrus infirmos sanauit vmbra, Actor. 5. Tertiò, Cur Apostolus iussisset potius Presbyteros adduci, quã alios, cum nec ipsi omnes, nec soli donum curationem haberent? Quartò, Per donum miraculorum non remittebantur peccata: atqui Apostolus dicit, per hanc vnctionem, & orationem fidei remitti peccata. Quintò, Non est credibile Aposto-

lum precipere fidelibus, vt miracula querant, quæ Infidelibus in signum sunt, non autem fidelibus. 1. ad Corinth. 14. Denique, si ageretur de dono curationum; nemo fidelium illius temporis obiisset mortem; quia donum illud habebat infallibilem effectum, & Apostoli promissio est absoluta: *Oratio fidei, inquit, saluabit infirmum.* Vnde patet eum nõ principaliter loqui de salute corporis, quæ frequenter non sequitur; sed animã, quæ semper sequitur, si homo sit dispositus.

Quid præ præ signa fiet &c.

Ad rationem in contrarium: Verbum *excito*, non solum ad corpus pertinet, sed etiam ad animum: significat enim in Scripturis, *pellere mororem, torporem, negligentiam*: Ad Rom. 13. v. 11. *Hora est iam nobis de somno surgere.* 2. Petri. 3. v. 1. *Excito sinceram vestram mentem.* Similiter *saluo* etiam ad animum pertinet. Nec obstat quòd etiam salutem corporis significet, quia extrema Vnctio interdum corporaliter saluat, quando ita expedit. Rectissime ergo vocabulum commune positum est, quo effectus huius Sacramenti exprimeretur. Vide Maldonatus supra, & Bellarminum de hoc Sacramento, & Valentiam.

Ex Concilio.

Probatur Secundò: Ex Concilijs, præter Concilia iam antè citata. Vide Conciliũ Cabilonense II. tempore Caroli Magni habitum, cap. 48. & Aquisgranense II. can. 8. & alia quædam Prouincialia.

Ex Patribus.

Probatur Tertiò: Ex Patribus. Innocentius I. epist. 1. cap. 8. multa scribit de hoc Sacramento, respondens Episcopo Eugubino, qui illum de hoc consuluerat: Primò, dicit locum Iacobi esse intelligendum de omnibus fidelibus ægrotantibus, qui sacro oleo chrisimatis petungi possunt, quo, ab Episcopo confecto, non solum Sacerdotibus, inquit, sed, omnibus Christianis vti licet in sua vel suorũ necessitate inungendo, id est, vt vngantur. Secundò dicit, *Non solum Episcopis, sed etiam Presbyteris licitũ esse hoc Chrismate*, id est, hac vnctione alios vngere. Tertiò, solum Episcopi esse, *benedicere*. Quartò, illis, quos non pœnitet peccatorum, non posse conferri; *Quia genus, inquit, Sacramenti est: nam quibus reliqua Sacramenta negantur, quomodo vnum genus putatur concedi posse?* Eadem verba Innocentij refert Conciliũ Wormaticense circa annum Domini 868. can. 72. Chryostomus lib. 3. de Sacerdotio; *Sacerdotes, inquit, non solum quando nos regenerant, sed etiam posse habere potestatem indulgendi peccata: Infirmatur, ait Apostolus, aliquis ex vobis? adducat presbyteros Ecclesiae, & vngant eum oleo.* &c. D. August. serm. 215. de Tempore, monet vt infirmi Eucharistiã sumant; deinde Iacobi Apostoli præceptum seruent: *Infirmatur quis in vobis? &c.* Idem docet Beda, & alij supra citati.

Concilio Wormaticense.

Chryostomus.

Augustinus.

Ex Ratione.

Probatur Quartò: Ratione. Sacramenta sunt instituta in remediũ peccatorum, & ad vincendas tentationes, & ad progressum virtutum: sed in exitu vitæ maximè egemus gratia & auxilio ad delenda peccata, & vincendas tentationes, & ad excitandum animum in amorem celestium; quia tunc maximas patimur difficultates, cum & diabolus omnes suas vires exerit, & morbus mentem deprimit, & timor mortis ac damnationis miram anxietatem adfert: ergo, si vnquam est necessarium Sacramentum, est vel maximè in illo statu necessarium.

Et confirmatur: Quia si Christus instituit aliqua Sacramenta pro initio vitæ & progressu, cõ-

D d d d iij sententiam

sentaneum fuit, vt etiam institueret aliquod pro exitu, quia tunc maximè opus est, & homo minimè aptus est vt se ipsum iuuet. Dices: Sufficere confessionem & Eucharistiam. Respondeo: Vniuersè non sufficere: tum quia sunt plurimi, qui tunc nec confiteri, nec Eucharistiam sumere possunt; tamè hoc Sacramento possunt ab æternâ morte liberari: tum quia tunc singulari est opus auxilio, ergo & singulari Sacramento: tum deniq; quia post confessionem & Eucharistiam manent reliquiæ peccatorum impediens ingressum cæli: ergo oportebat esse Sacramentum aliquod, quo illa propriè abstergerentur, & mens ad cœlestia disponeretur.

DVBIUM II.

Vtrum extrema Vnctio sit vnum Sacramentum?

Respondeo: Esse vnum Sacramentum, etsi constet varijs vnctionibus, & formulis verborum partialibus. Vide D. Thomam. Sed dubiū est: Vtrum plures istæ vnctiones ita pertineant ad rationem Sacramenti, vt, nisi omnes adhibeantur, saltem quæ in locis sensuum adhiberi solent, nihil sit actum, id est, non sit Sacramentum?

Dominicus Soto multiq; alij putant, illas vnctiones omnino esse necessarias ad rationem Sacramenti, adeo, vt ante vltimam nihil efficiatur. Ratio est: quia hoc Sacramentum applicatur homini in modum perfectæ medicinæ ad curanda vulnera interiora: ergo de eius ratione est, vt applicetur ad omnes sensus externos, tanquam ad omnes radices vulnerum animæ interiorum. Patet consequentia: quia aliqui non habebit rationem perfectæ medicinæ; non enim significabit perfectam curationem.

In singulis vnctionibus est ratio Sacramenti.

Verum altera sententia etiam est probabilis, nempe in singulis vnctionibus esse rationem Sacramenti, quamuis omnes ad integritatem vnius perfectæ vnctionis concurrant, eo serè modo, quo supra q. 73. a. 2. dictum est de Eucharistia. Tenet Scotus d. 23. in fine. Paludanus ead. distinct. q. 1. art. 3. conclus. 2. & q. 2. sub finem. Ioan. Medina Cod. De confessione, q. 11. citâs pro hac sententia Adriant. Insinuat D. Thomas hic in Corpore sub finem, ad 1. & 3.

Probatur Primò: Quia vnctiones istæ nõ sunt coniunctim per modum vnius, sed seorsim; & quæque habet suam integram formam, non dependentem à præcedentibus vel consequentibus: ergo &c.

Secundò: Sacramenta statim efficiunt, quod significant: sed vnctio, v. g. oculorum cum sua formâ significat condonari peccata commissa per oculos: ergo hæc vnctio statim hoc efficit, nec expectatur reliquorum sensuum vnctio: sicuti vt consecratur species panis, non expectatur consecratio vini; aut vt species panis gratiam consecrat, non expectatur sumptio speciei vini.

Si vnus sacerdos deficiat, debet alius supplere reliquas vnctiones.

Tertiò: Vnum Sacramentum non potest confici à duobus ministris, nisi constet partibus quæ per se sunt Sacramentum, vt patet in Baptismo, Confirmatione, Pœnitentiâ, & similibus, quæ non possunt à duobus ministris successiue fieri, eò quod pars Sacramenti non sit Sacramentum: vni enim simplex Sacramentum non potest fieri, nisi ab vno ministro. Atqui hoc Sacramentum potest

successiue conferri à duobus ministris: si enim Sacerdos post vnctionem duorum sensuum deficiat, alius debet ei succedere, qui non potest illas duas vnctiones repetere, sed debet progredi ad alias; quod est signum illas duas habuisse suum effectum, & in illis constituisse rationem Sacramenti, vt patet in Eucharistia: si enim post consecrationem panis deficiat Sacerdos, qui substituetur, perget consecrare calicem, non verò nouum panem consecrabit.

DVBIUM III.

Vtrum hoc Sacramentum fuerit à Christo institutum?

Respondetur: Istud Sacramentum, sicut & cætera, immediatè esse à Christo institutum, non ab Apostolis. Patet ex Concilio Trident. sess. 7. can. 1. vbi hoc definitur de omnibus Sacramentis, quamuis illud verbum, *immediatè*, non exprimitur. Et sess. 14. can. 1. definitur id ipsum speciatim de hoc Sacramento. Idem clarè colligitur ex verbis D. Iacobi: non enim tam absolute promitteret virtute illius *saluationem & remissionem peccatorum*, nisi sciuisset illud à Domino esse institutum, cuius soli virtute id fieri potest. Vide quæ supra dicta sunt q. 64. art. 2.

Notandum est: Magistrum hoc loco videri sentire contrarium ex Hugone Victorino, qui lib. 2. de Sacramentis part. 15. cap. 2. dicit, *Sacramentum Vnctionis infirmorum ab Apostolis institutum legitur: ait enim Iacobus, Infirmitur quis ex vobis? &c.* Et D. Bonauent. hac distinct. 21. art. 1. q. 2. *Spiritus sanctus*, inquit, *per Apostolos hoc Sacramentum instituit.* Sed fortè explicari possunt, quòd loquantur de institutione promulgatoriâ; sic enim D. Thomas explicat Magistrum: quomodo Moyse interdum *Autor* dicitur *Veteris legis*.

8 Affirmatur

Explicatur Magister.

DVBIUM IV.

Vtrum materia huius Sacramenti sit oleum ab Episcopo consecratum?

Respondetur Affirmatiue. Est fide tenendū. Patet ex Concilio Florentino, vbi dicitur, *Huius Sacramenti materiam esse oleum oliuæ ab Episcopo benedictum.* & Tridentino sess. 14. c. 1. *De extrema Vnctione: Intellexit, inquit, Ecclesia materiam esse oleum ab Episcopo benedictum.* Idem expressè habetur in Concil. Cabilonenſi 2. can. 48. *Secundum B. Iacobi Apostoli documentum, cui etiam decreta Patrum consonant, infirmi oleo, quod ab Episcopis benedicitur, à Presbyteris vngi debent.* Idem expressè habet Innocentius I. supra; & Beda in cap. 5. Iacobi, dicens, *Per illa verba, Vngentes oleo in nomine Domini, significari oleum benedictum, nec posse, nisi ab Episcopis confici.*

Et quidè quòd debeat esse *Oleum*, patet ex ipsa Scriptura, *Vngentes*, inquit, *Oleo.* Quia verò nullus liquor propriè est *Oleum*, nisi qui ex oliuis exprimitur, idèò necesse est, vt sit *oleum oliuæ*, vt expressè habet Concilium Florentinum. Vnde per *oleum amygdalinum, nucum, raparum*, &c. nihil efficietur. Ratio primaria est, institutio diuina: Congruentia est, quia *oleum* optimè significat effectum huius Sacramenti. Primùm enim lenit; vnde significat optimè alleuiationem infirmi. Deinde curat vulnera, & intima penetrat: vnde signi-

9 Responſio affirmans est de fide.

Debet esse Oleum oliuæ.

ficat remissionem peccatorum, & vulnerum animae curationem. Denique significat misericordiam, qua tunc maxime opus est homini, & gratiam Spiritus sancti, qua anima egrotantis inuisibiliter inungitur, vt inquit Concilium Tridentinum.

Et quidem benedictum ab Episcopo.

Ratio verò, cur hoc oleum debeat esse benedictum, est similiter diuina institutio. Congruentia est, quod materia externa, quae ad Sacramenta adhibetur, huiusmodi sacra benedictione debeat veluti disponi, aptari, & cleuari ad formam Sacramentalis; & vt sit idoneum instrumentum, per quod gratia conferatur. Materiam quidem Baptismi & Eucharistiae ipso Christi vsu & contactu sanctificatae & aptatae ad formam sacramentalem fuerunt, vnde non indigent alia benedictione, vt sint idoneae materiae. Sed Sacramenti Vnctionis & Confirmationis materia Christus nunquam est vsus; vnde oportebat vt aliqua benedictione consecrarentur. Debet autem haec benedictio fieri ab Episcopo: tum quia in ipso est plenitudo potestatis circa Sacramentorum administrationem: tum quia ab ipso ad sacerdotes omnes potestas descendere debet; vnde etiam merito ab ipso debent accipere materiam.

Dices: Dispositio materiae pertinet ad artem inferiorem: ergo haec benedictio pertinebit ad potestatem, quae sit inferior Sacerdotio, non autem ad superiorem.

Respondeo: Dispositio materiae pertinet ad artem inferiorem, quando is, qui illam materiam vtitur, praescribit ei, qui materiam disponit: atqui Sacerdos non praescribit Episcopo, sed contra Episcopus praescribit Sacerdoti, quomodo illam materiam vti debeat. Adde, hoc non debere habere locum in rebus sacris, quarum omnis dispositio & perfectio descendit à supremâ potestate ad inferiores.

D V B I V M V.

Virum haec benedictio sit necessaria ad essentiam huius Sacramenti.

IO Caietanus, Victoria.

Haec benedictio est necessaria.

Fieri debet ab Episcopo.

Caietanus supra q. 73. art. 3. dubitat. Franciscus Victoria, q. 217. negat.

Respondeo & Dico Primò: Omnino esse necessarium, vt oleum sit benedictum. Colligitur ex locis supra citatis, ex perpetuo Ecclesiae vsu, & ex communi Doctorum sententia. Fortasse tamen non est necessarium, vt benedictione propria hoc oleum sit benedictum. Videtur enim sufficere benedictio Chrismatis, vt docet Sotus q. 1. a. 3. d. 21. & plures alij.

Dico Secundò: Similiter necessarium est, vt ab Episcopo sit benedictum, adeò, vt, si à Sacerdote simpliciter sit benedictum (nisi forte id fiat ex commissione Papae) nihil efficiatur. Probatur: quia Concilia supra citata id expressè requirunt, praesertim Florentinum & Tridentinum, quae propter haereticos haec omnia distinctè explicuerunt. Baptismi enim materiam aiunt esse aquam simplicem, nec requirunt ullam benedictionem, nempe, quia non est de essentia, quamuis in caeremoniam adhibeatur. Huius verò Sacramenti materiam expressè affirmant esse oleum ab Episcopo benedictum.

Vel ex commissione Papae, à Sacerdote.

Dico Tertiò: Ex commissione Pontificis non est impossibile simplicem Sacerdotem posse hoc oleum benedicere, sicut de Chrismatis benedictione dictum est supra, q. 72. a. 3.

Animaduertendum est: In necessitate posse addi oleo benedictio aliquid olei non benedicti, vt habetur in Capit. Quod in dubijs. de Consecratione Ecclesiae & altaris. Quod intellige, modò id quod additur, minus sit quantitate: vel si non sit minus, saltem fiat additio sensum. Si enim id, quod additur, superet, vel etiam aequale sit, & confertim addatur; id quod auctum est, non censetur esse idem quod antè fuit. Si autem sensum fiat additio, semper censetur esse idem, quod immediatè ante erat; vnde cum antè esset benedictum, etià post additionem censetur esse benedictum. Vide Siluestri verbo, Aqua benedicta; & Fumum ibid. Est enim eadem ratio additionis ad aquam benedictam.

11 Huius oleo benedictio addi potest oleum non benedictum.

D V B I V M VI.

Virum haec forma sit conueniens: Per istam sanctam Vnctionem, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus, quidquid deliquisti per visum &c.

Respondeo: Esse conuenientem. Patet ex Concilio Florent. & Tridentino, & vsu Romanae Ecclesiae. Consentunt quoque Doctores Scholastici.

12 Affirmatur.

Ratio est: Quia his verbis explicantur omnia, quae in formam Sacramenti debent significari. Explicatur enim causa principalis, quae est Deus, & Dei misericordia; & instrumentalis, quae est sacra vnctio; & effectus, qui est peccatorum remissio, alleviatio infirmi, & sanitas corporis quae ex remissione peccatorum saepe pendet; quae tria satis insinuantur per verbum, Indulgeat.

Notandum autem Primò: Nò esse de essentia formae haec verba; Per suam piissimam misericordiam; satis enim hoc intelligitur in nomine Dei, &c. Indulgeat. Vnde ad essentiam Sacramenti sufficit dicere, Per hanc vnctionem indulgeat tibi Deus, quidquid deliquisti per &c.

13 Omnia verba non sunt de essentia huius formae.

Verba tamen ista, Per hanc Vnctionem, multorum sententia sunt repetenda ad singulas vnctiones: alioqui non satis videtur materia exprimi; quod est in praxi securius, quamuis contrarium non videatur improbabile, vt infra c. 4. dub. 2. dicemus.

Notandum Secundò: Non esse etiam de essentia illa verba; In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Est sententia communis. Nam in solo Baptismo & Confirmatione est necessaria Trinitatis inuocatio.

Neque vnctio in forma crucis.

Notandum Tertiò: Non necessariò debere fieri vnctionem in formam crucis, sed sufficere simplicem vnctionem. Est tamen seruanda coeuetudo.

D V B I V M VII.

Virum sit necessarium, vt haec forma sit deprecatoria, praesertim cum nulla aliorum Sacramentorum talis sit?

Respondeo: Id esse necessarium. Est communis Doctorum, d. 23. Colligunt ex verbis Apostoli. Sed haec probatio non videtur efficax, quia Patres passim omnium Sacramentorum formas vocant Preces Mysticas, inuocationes Spiritus sancti, inuocationes consecratorias; vt patet ex Dionysio Areopag. cap. 7. parte 3. Hierarchiae Ecclesiasticae, &c.

14 Affertur.

sticia, & Cyrillo Hierosol. Catechesi 2. & 3. my-
 stagogica.

Ratio ve-
 rior,

Verum firmitus argumentum peti potest ex tra-
 ditione, & vsu Ecclesie. Ratio esse potest, quia
 hoc Sacramentum est veluti pœnitentia quædam
 infirmorum, qui non possunt per opera bona sa-
 tisfacere. Conferitur ergo illis hoc Sacramentum
 deprecatoriè, vt significetur dari remissionem pec-
 catorum per hoc Sacramentum ex solâ misericor-
 diâ, nec requiri opera laboriosa, sicut in Sacra-
 mento Pœnitentię. Ob hanc causâ videtur Chri-
 stus hoc modo instituisse.

Deprecatio
 hæc opera-
 tur ex ope-
 re operato.

Notandum tamen Primò: Etsi hoc Sacramen-
 tum deprecatoriè detur, non tamen habere vim ex
 deuotione orantiũ, vt cæteræ preces; sed ex ope-
 re operato, idque propter infallibilem promissio-
 nem annexam. Nam Sacramentorum efficacia
 non pendet ex fide aut deuotione Ministrorum,
 sed ex Christi certissimâ institutione. Vocat autè
 Apostolus hanc formam *Orationem fidei*, quia solâ
 fide intelligitur. Quomodo D. Augustinus tract.
 80. in Ioannem, verbum Sacramentale, quod cum
 elemento operatur, vocat *Verbum fidei*.

An valeat
 forma In-
 dicatiua.

Notandum Secundò: Si aliquæ Ecclesie ali-
 quando vsè sint illâ formâ indicatiuâ, de qua D.
 Tho. a. 8. *Vngō hos oculos oleo sanctificato*, &c. credi-
 bile est, eas tamen non prætermisisse deprecatio-
 nem; illamque solùm fuisse veluti præparatoriam
 quandam cæremoniam. Vel certè dicendum est,
 quòd eam deprecatoriè intellexerint. Nam variæ
 fuerunt diuersarũ Ecclesiarum in hoc Sacramento
 conferendo formulæ, vt testatur Eckius homil.
 54. de Sacramentis, quæ etsi verbis distinctæ es-
 sent, sententiam tamen eandem habere poterant.

CAPVT II.

De effectu huius Sacramenti?

Non im-
 primit cha-
 racterem.

Notandum est: Duo hic esse certa: Alterum,
 hoc Sacramentum non imprimere chara-
 cterem. Ratio est, quia per hoc Sacramentum
 non deputatur ad alia Sacramenta conferenda,
 vel suscipienda, neque accipimus aliquem statum
 in Ecclesia, sicut per Baptismum, Confirmatio-
 nem, & Ordinem. Vnde iterari potest, etiam in
 eodem morbo, quando diu durat, & inæqualis est,
 ita vt intercedente aliquot hebdomadarum in-
 teruallo sæpius periculum mortis adferat. Alterũ
 est, hoc Sacramentum interdum conferre sanita-
 tem corporis, quando sic expedit saluti animę;
 & abstergere peccatorum reliquias: hoc enim ex-
 pressè affirmant Concilium Tridentinum, & Flo-
 rentinum. Sed duo hic occurrunt dubia.

Eius effe-
 ctus,

DVBIVM I.

An hoc Sacramentũ semper conferat sanitatem
 corporis, quando id expedit saluti animæ?

Dom. Soto
 negat.

Dominicus Soto hoc loco negat: & putat
 Concilia id affirmare, non proponendo
 dogma Ecclesie; sed sequendo opinionem proba-
 bilem Hugonis. Ratio ipsius est: Primò, quia in-
 terdum fit, vt inunctus conualefcens peior eua-
 dat; ergo hoc Sacramentum confert sanitatem,
 etiam dum non expedit animæ. Secundò: sæpè
 fit, vt multi inuncti non conualefcant, quibus ta-

men expediret ad animæ salutem; augerent enim
 coronam. Tertio: sæpè necessarium esset miracu-
 lum, nempe quando is, cui expediret sanari, iam
 pœnè morbo consumptus est.

Sed sententia ista nullo modo est probanda.
 Nam vtrumque Concilium proponit hoc sine vllâ
 hæsitacione, sicut & alia, quæ tradit de Sacramen-
 tis: ergo proponit tanquam doctrinam Ecclesie.
 Quare dicendum est: Non esse necessarium, vt hoc
 Sacramentum semper conferat sanitatem corporis
 quando id expediret animæ salutem; sed satis est, vt
 interdum id faciat. Nihil enim aliud dicit Con-
 cilium Trident. cap. 2. de extrema Vnctione: *Et
 sanitatem corporis interdum, vbi saluti animæ expedie-
 rit, consequitur.* Concilium autem Florent. sic
 ait: *Effectus vero est mentis sanatio; in quantum autem
 expedit, etiam ipsius corporis.* Quod intelligi potest
 generatim, in quantum expedit iuxta ordinem diuinæ
 prouidentie.

Improbatur eius
 sententia.

Certum ergo est, nunquam sanari aliquem per
 hoc Sacramentum, nisi id expedit animæ salutem.
 Vnde si is, qui sanatur, peior euadat, & in peccatis
 moriatur, non conualuit virtute Sacramenti, sed
 naturalibus remedijs. Hinc patet responsio ad Pri-
 mum argumentum Soti. Ad Secundum; Cõcedo:
 Non enim dicimus, quòd semper debeat conua-
 lescere quando id salutem expedit, sed *interdum*,
 prout visum fuerit prouidentie diuinæ. Ad Ter-
 tium: Concedo virtute supernaturali conferri
 valetudinem per hoc Sacramentum, ac proinde
 quasi miraculosè. Non tamen proprie dicitur fieri
Miraculosè, quia fit per remedium ordinarium.

Nemo sa-
 natur per
 hoc Sacra-
 mentum,
 nisi id ex-
 pediat saluti
 animæ.

Notandum: Hunc effectum significari ab Apo-
 stolo, cum ait: *Et oratio fidei saluabit infirmum.* Etsi
 enim hæc verba principaliter intelligenda sint de
 saluatione animę, secundariò tamen intelliguntur
 de saluatione corporis; vnde & nomen, *saluabit*,
 commune est.

DVBIVM II.

Quæ sint illæ reliquie peccatorum, quas
 Sacramentum dicitur abstergere?

Quidam intelligunt *Peccata venialia*. Ita D.
 Bonaventura, Scotus, Durandus, Richardus
 d. 23. Ratio est: Quia cum tria sint genera pecca-
 torum, originale, mortale, & veniale; contra
 originale, est Baptismus; contra mortale, Pœni-
 tentia; contra veniale, extrema Vnctio.

17
 Per has re-
 liquias ma-
 le intelli-
 ges peccata
 venialia.

Sed contra Primò, quia Apostolus ait, *Si in pec-
 catis fuerit.* Quòd si solùm loqueretur de veniali-
 bus, non diceret, *si*; omnes enim plerumque sunt
 in peccatis venialibus, & *In multis offendimus om-
 nes*, vt idem Apost. ait cap. 2. Secundò, Apo-
 stolus loquitur generatim *De Peccatis*; ergo non oportet
 restringere ad venialia. Tertio, quia contra
 peccata venialia sunt alia remedia: ergo ob illa so-
 la non fuit opus Sacramento.

Dicendum ergo est: Duplices esse *Peccatorum
 reliquias* in proposito. Primò, Peccata quæ reman-
 ent post alia Sacramenta: fieri enim potest, vt post
 alia Sacramenta incidat quis in peccatum morti-
 ferum, idque ignoret, ac proinde nequeat confi-
 teri. Hoc peccatum abstergitur per istud Sacra-
 mentum cum pœnitentia generali vel virtuali,
 etiam attritione, sumptum. Et quamuis commu-
 ne sit omnibus Sacramentis, quòd tollant peccata
 occulta,

Sed I. intel-
 lige peccata
 quæ reman-
 ent post
 sumpta Sa-
 cramenta.

occulta, si quæ inueniant; hoc tamen per accidens eis conuenit, vt supra dictum est: non enim ad hoc peculiariter sunt instituta. Sed hoc Sacramentum ex sua principali institutione habet, vt quidquid ex vitâ præteritâ remanet, id omne expiet, idque propter articulum illum, qui tanti est momenti. Hoc indicat Apostolus, cum ait; *Si in peccatis fuerit, remittentur ei.* Et Concilium Trident. cap. 3. *Si qua delicta sint adhuc expianda, abstergit.*

3, intellige torporem, mororem, & anxietatem.

Secundò, ad reliquias pertinet torpor animi ad res diuinas; mæror ob mortem instantem, & ob ea quæ deferet; anxietas ob incertitudinem salutis; quæ tria dicuntur reliquias peccatorum, quia ex peccatis orta sunt. Hæc maximè hominem opprimunt in exitu vitæ. Has reliquias abstergit hoc Sacramentum certâ quadam mensurâ, quod significat Apostolus, dum ait; *Alleuiabit, seu, excitabit eum Dominus.*

Petes: Quomodo hoc fiet? Respondeo: Per auxilium speciale, quod hoc Sacramento confertur, vt verbum græcum *ἐπέει* indicat, quo auxilio excitatur homo ab illo torpore, ad cogitationem & amorem cælestem, ad consolationem spiritualem, & ad fiduciam diuinæ misericordiæ, *Vt facilius possit morbi incommoda perferre, & tentationibus demonis resistere, vt inquit Concil. Tridentinum, cap. 2.*

CAPVT III.

De Ministro huius Sacramenti.

DVBIVM I.

Quis sit Minister huius Sacramenti?

18 Solus Sacerdos est minister.

Respondeo: Solus Sacerdos est Minister huius Sacramenti. Est fide tenendum. Colligitur ex verbis Apostoli: *Inducat Presbyteros Ecclesie.* Vbi per Presbyteros non possunt intelligi seniores *arate*, vt exponunt quidam hæretici: tum quia, iuxta vsum Scripturæ noui testamētī & Ecclesiæ, Presbyter non significat, nisi solum Sacerdotem: tum quia neque soli, neque omnes *arate* seniores habent donum miraculorum, de quo ipsi volunt agi: tum quia horum non est *orare*, sed Sacerdotum: tum deniq; quia Patres hoc loco per Presbyteros intelligunt Sacerdotes, vt patet ex testimonijs supra citatis. Vide Concilium Trident. sess. 14. c. 3. & can. 4. De Sacramento extrema Vnctionis.

Dices Primò: Apostolus ait in plurali, *Inducat Presbyteros*: atqui vnus Sacerdos sufficit: ergo non loquitur de Sacerdotibus.

Respondeo: Esse heterosin numeri, id est, pluralem accipi pro singulari; sicut eum dicimus, *Peccata esse consuetudina Sacerdotibus*: Non enim volumus dicere multis esse consuetudina, sed alicui è multis.

Nec in necessitate id potest laicus.

Dices Secundò: Innocentius I. supra epist. 1. cap. 8. ad Decentiū, inter cætera ait: *Quo oleo ab Episcopo confecto, non solum Sacerdotibus, sed omnibus Christianis vti licet in sua aut suorum necessitate, in unguendo: ergo omnes Christiani possunt inungere.*

Respondet Thomas Waldensis Tom. 2. de Sacramentis, cap. penult. verba Innocentij intelligenda esse de absentia Sacerdotis: tunc enim laicum posse hoc Sacramentum administrare, si infirmus ob periculum non possit expectare. Sed hæc responsio nihil valet; quia nullum est Sacra-

mentum, quod non requirat ministrum Sacerdotem, præter Baptismum, ob summam eius necessitatem; & matrimonium, quod consistit in mutuo contractu nubentium.

Dicendum ergo breuiter: Illud in unguendo, accipi passiuè, id est, vt inungantur; omnes enim Christiani possunt vti hoc oleo, aduocando Sacerdotes in suis & suorum necessitatibus, vt inungantur, scilicet qui in necessitate sunt. Ita Ianfenius in cap. 6. Marci. Et facillè patet ex verbis Innocentij: nam sequentibus verbis incipit primum declarare quis sit minister huius Sacramenti, & ait, esse Episcopum, & Sacerdotem. Habet autem hoc Sacerdos ex proprio officio, & non ex commissione, sicut Diaconus est minister Baptismi tantum ex commissione.

DVBIVM II.

Virum liceat cuius Sacerdoti hoc Sacramentum administrare?

Dico Primò: Nemini Sacerdoti licitum est absque facultate administrare vllum Sacramentum, nisi suo subdito, excepto articulo extreme necessitatis. Ratio est, quia administrare Sacramenta est pascere populum Christianum; imò est primarius actus Pastoralis; vnde non est nisi Pastorum Ecclesiæ, vel eorum, quibus ipsi commiserint. Imò Clementinâ I. De Priuilegijs, excommunicatur ipso facto Religiosus, qui clericis aut laicis Sacramentum extreme Vnctionis, vel Eucharistiæ ministrare, aut Matrimonia solemnizare, sine speciali Parochialis Presbyteri licentia præsumperint, vt etiam diximus supra q. 82. ar. 3. in Dub. Alij tamen Sacerdotes non excommunicantur, quamuis id ipsis non liceat, vt rectè Nauarrus cap. 21. Enchiridij, num. 52. & cap. 27. num. 107.

19 Nō omnis Sacerdos hoc Sacramentum licet administrat.

Dico Secundò: In necessitate, quando proprius Sacerdos haberi nequit, potest & debet cuius Sacerdos inungere infirmum, vt rectè Sotus. Quod est contra Nauar. cap. 27. num. 101: & quosdam alios. Ratio est, quia per hoc Sacramentum fieri potest, vt saluetur is, qui alioquin esset damnandus. Vnde in tali casu censetur adesse ratihabitio Parochi. Et quamuis constaret illum non consentire, censetur tamen Ecclesia consentire, & dare liberam potestatem, quæ non vult infirmum in tali casu eo beneficio destitui.

Religiosus hoc administrans, excommunicantur. Non tamen alij Sacerdotes. Quilibet Sacerdos potest in necessitate.

CAPVT IV.

De Suscipientibus hoc Sacramentum.

DVBIVM I.

Quibus hoc Sacramentum conferri debeat?

Respondeo & Dico Primò: Non posse conferri sanis, sed solum infirmis morti propinquis. Est certa.

20 Non potest dari sanis, sed agis.

Probatur Primò ex verbis Apostoli: *Infirmatur, ait, quis in vobis?* Quod autem loquatur de graui infirmitate: Patet, tum quia iubet adduci Presbyteros Ecclesiæ; tum quia dicitur, *Oratio fidei saluabit infirmum*; vbi notanda est vox græca *κατανοω* infirmum: *κατανοω* enim significat, grauius laboro. Probatur

Probatur Secundò : Ex Concilijs & Patribus suprâ citatis. Inter cætera Concil. Florentinum sic ait : Hoc Sacramentum non nisi infirmis, de quorum morte timetur, dari debet. Et Tridentinum sess. 14. cap. 3. de extrema Vnctione : Declaratur etiam, hanc vnctionem infirmis adhibendam, illis verò præsertim, qui tam periculosè decumbunt, vt in exitu vita constituti esse videantur; vnde & Sacramentum exeuntium nuncupatur.

Probatur Tertio : Ratione, Primò : nam hoc Sacramentum etiam valet ad sanitatem corporis recuperandam : atqui non est recurrendum ad remedia supernaturalia, quamdiu suppetunt naturalia, quæ videantur posse iuuare. Secundò : quia hoc Sacramentum est extremum remedium, quod exhiberi potest ægrotis pœnitentiam agere non valentibus, vt per illud reliquæ peccatorum abstergantur, & ipsi cælo præparentur. Cuius etiam signum est, quòd Ecclesia hoc soleat conferre post confessionem & communionem.

Næque afficiendis supplicio.

Sed vulneratis.

27 Si detur sano, nihil fit.

Si leuiter ægro.

Si grauius ægro sed non periculose.

Non expectandus vltimus mortis articulus.

Si peste sit infectus. Si venenū hauriuit.

Si dubites, an æger obierit, da sub conditione.

22

Hinc sequitur, non posse dari ijs, qui afficiendi sunt extremo supplicio, si alioqui non sint infirmi ad mortem; quia ob instantem mortem non dieuntur infirmi. Vulneratis tamen ad mortem dari potest; & debet; quia sunt verè infirmi. Ijs quoque qui vsque ad mortem infirmi sunt, quamuis mox sint extremo supplicio afficiendi, vt passim Doctores tradunt; quia etsi non profit ad sanitatem recuperandam, proderit tamen quoad primarium effectum.

Petes: Quid si hoc Sacramentum detur alicui, qui non grauius ægrotet?

Respondeo: Si detur sano, certum est nihil effici; quia est remedium institutum tantummodò pro infirmis, sicut pœnitentia pro pœnitentibus post baptismum. Vt ergo pœnitentia non esset Sacramentum in eo, qui post baptismum non peccasset, ita nec hæc vnctio, si detur non infirmo.

Si infirmitas sit valde leuis, probabilissimum quoque est nihil effici; quia tam Apostolus, quam Concilia de graui infirmitate loquuntur.

Si verò sit grauis, non tamen appareat periculosa, probabile est, esse Sacramentum: hoc enim videtur colligi posse ex Concilio Tridentino. Peccant tamen, qui sic scientes conferunt, vel accipiunt; Nam Concilium Florentinum ait, Non debere dari, nisi infirmo, de cuius morte metuitur. Idem quoque habet consuetudo Ecclesiæ, quæ debet esse instar legis.

Aduerte tamen Primò : Non esse expectandū vltimum articulū dum infirmus agat animam: sed maturè conferendā, dum adhuc est integris sensibus, & iudicio medicorum adest notabile periculum vitæ; tum, vt deuotione huius Sacramenti possit affici; tum, vt per hoc ad alacritatē, gaudium, & fiduciam excitetur. Hinc qui peste infectus est, vel venenum hausit, si aliam opportunitatem non habet, potest adire ipsum Parochū dum adhuc robustus est, & ab eo munctus domū reuertī, vt se comparet ad mortem.

Aduerte Secundò : Si dubitatur, an infirmus obierit, posse ei conferri vnctionem sub tacitā vel expressā conditione; nimirum, si es capax, si adhuc vivus &c. vt rectè Nauarr. cap. 22. num. 13. estque communis sententia.

Dico Secundò : Sacramentum hoc non posse dari pueris ante vsum rationis, aut amentibus à natiuitate. Est etiam communis. Ratio est; quia

hi non habent, nec possunt habere reliquias peccatorum abstergendas. Forma quoque in ipsis falsa esset; quia non peccarunt per visum, auditum, & alios sensus.

Pueris & percipio amensibus ne detur.

Si tamen aliquis amens interdum ratione vsus esset, & hoc Sacramentum saltem virtute & implicitè petijset (quod fit Christianè viuendo) deberet ei conferri.

Si amens haberit interualla.

Idem dicendum de eo, qui subito per morbum rationis vsu destitutus est, modò tamen antea non fuerit in aliquo notorio peccato mortifero, vt vsurarius publicus, &c. Vel si fuerit in huiusmodi peccato, ostenderit tamen signa contritionis, vt rectè Nauarr. cap. 26. num. 27. & Siluester Verbo Vnctio, q. 5. & alij.

Si quis uoluerit peccator.

Petes: Quà atate possit hoc Sacramentum conferri pueris?

Respondeo: Quando idonei sunt ad Sacramentum Eucharistiæ. Nam ex consuetudine Ecclesiæ hoc Sacramentum succedit viatico. Vnde ei qui aliquando percepit Eucharistiā, omnino conferri potest, & debet. Ita communiter Doctores, vt Sotus, art. 2. Addo etiam illis dari debere, qui possunt peccare mortiferè, & confiteri, etsi fortè sint octo, nouem, vel decem annorum, quamuis etiam Eucharistiā non perceperint. Ratio est, quia his danda est Eucharistiā in periculo mortis, eò quòd opportunius tempus non expectetur, vt suprâ dictum est: ergo etiam extrema Vnctio, quæ viatico succedit. Vualdus q. 28. dicit, à piensissimis & doctissimis viris sic praticari.

Qua ætate possit vel debeat dari pueris.

DVBIVM II.

Quæ corporis partes sint Vngenda in hoc Sacramento?

Dico Primò : Vt hoc Sacramentum habeat integram suam perfectionem, necesse est quinque sensuum sedes inungi; nempe sedes oculorum, propter visum; aurium, propter auditum; narium, ob odoratum; labia, propter gustum & locutionem; manus, ob tactum. Patet ex Concilio Florentino, ex vsu Ecclesiæ, & consensu Doctorum. Etsi enim non constet inter Doctores an quinque sensuum vnctiones sint de substantiā Sacramenti; plerique tamen, & ferè omnes antiqui videntur ita sentire: quidam enim id expressè docent, alij verò dicunt illas esse necessarias. Itaq; omnes in eo conueniunt quòd quinque sensuum vnctiones iure diuino sint adhibendæ, quamuis probabile sit in singulis vnctionibus gratiam aliquam conferri, vt diximus suprâ cap. 1. dub. 2. Vnde sequitur non posse vnquam omitti, quando possunt adhiberi: cùm enim non ex instituto Ecclesiæ, sed præcepto diuino sint omnes adhibendæ, non potest Ecclesia dispensare vt aliquando cæteræ prætermittantur, & vna sufficiat. Accedit quòd Ecclesiæ praxis sit in contrarium: nunquam enim tempore contagionis ratione periculi infectionis solet aliqua prætermitti. Facere autem contra communem Ecclesiæ praxim, & communem sententiam Doctorum in re tanti momenti, esset valde reprehensibile, & temerarium; maxime cùm etiam nouitas omnis in huiusmodi rebus sit vitanda, vt passim Doctores tradunt. Ratio autem cur ad integram perfectionem huius Sacramenti necesse sit quinque sensuum

23 Quibus sensibus necessarios sunt vngendi.

fenstrum sedes inungi, est, quia hoc Sacramentum applicatur in modum cuiusdam medicamenti ad curandos omnes animæ morbos: ergo omnibus morborum radicibus debet applicari; medicina enim ad radicem morbi applicanda est. Primæ autem radices morborum animi sunt quinque sensus, qui etiam sunt veluti quinque ostia, per quæ peccatum intrat ad animam. Debent ergo sedes horum sensuum inungi.

24

Petes: Vtrum singuli sensus in singulis organis sint vngendi: an verò sufficiat vnctio singulorum sensuum in vno organo, v. g. in vno oculo, in vna aure. Item, an sub vna generali forma omnes istæ quinque vnctiones peragi possint: dum v. g. peste infectum inungis, vt periculum contagionis euites: an verò etiam tunc debeat tota forma ad singulas vnctiones repeti?

Sufficit ramentum vnctio vnus organum in quoque sensu. Item vna generalis forma ad omnes sensus.

Respondeo: Mihi valde probabile est, & quasi certum sufficere vnctionem singulorum sensuum in vno organo, v. g. in vno oculo, vna aure, idque sine signo crucis, quamuis celerrimo contactu id fiat & sub vna generali formâ: v. g. *Per has vnctiones & suam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quicquid commisisti per visum, per auditum, per odoratum, per gustum & per tactum*, vngendo simul organa singula. Nec opus esse addere in nomine Patris &c. Nam ex Doctoribus constat nec inuocationem Trinitatis, nec signum crucis, nec vnctionem vtriusque organi esse necessariam. Et quamuis forma ex vsu Ecclesiæ ad singulas vnctiones videatur repetenda; hic tamen ita concipitur vt secundum communem intelligentiam æquiualeat repetitioni, & singulis vnctionibus respondeat: quod in negotio Sacramentorum videtur sufficere.

Cautela,

Nihilominus tamen non putarem vtendum hoc modo, nisi quando ex morâ esset notabile periculum v. g. dum peste infectum in angusto conclusoque loco inungis: quod tamen periculum rarum est in tantillo excessu temporis. Alioquin breuiter forma expressè repetenda est ad singulas vnctiones: vt supra c. 1. dub. 6. dictum est.

25 Vnctio pedum, renum, & vmbilici non est necessaria.

Dico Secundò: Vnctio pedum, & renum vel vmbilici, non est necessaria. Patet, quia multe Ecclesiæ non seruant vnctionem pedum, & renum vel vmbilici: vnde non est hoc vniuersalis Ecclesiæ vsu approbatum. Idem docent Doctores.

Dices: Concilium Florentinum enumerat etiam vnctionem pedum & renum: *In pedibus, inquit, vngendus est propter gressum; in renibus, propter delectationem*. Confirmatur, quia, non solum quinque sensus sunt radices peccatorum; sed etiam *vis motiua*, quæ est in pedibus; & *appetitiua*, quæ in renibus.

Respondeo: Concilium Florentinum enumerat omnes vnctiones, quæ possunt adhiberi, & à quibusdam Ecclesijs adhibentur, idque eo fine, vt omnes approbet; non tamen eas præcipit vt necessarias: nam vnctio renum laudabiliter omittitur tam in viris, quam in feminis: similiter & vmbilici in feminis. Vnctio pedum commodius fieri potest, tamen non est necessaria. Ad confirmationem: etsi *appetitus*, & *vis executiua* sint etiam radices peccatorum; sensus tamen sunt primæ radices à quibus peccatorum tentationes primò oriuntur. Tentatio enim à sensibus transit ad appetitum in-

fieriorem, ab inferiore ad superiorem, à superiore ad vim executiuam. Et idcirco sufficit sedes sensuum vngere.

Dico Tertio: Qui sensu aliquo caret, vel trunci sunt manibus, vngendi sunt in partibus vicinis: vt, si quis cæcus sit à natiuitate, vel careat organo, vngendus est ad locum organi, & qui truncus est manibus, ad partem vicinam. Etsi enim talis non peccauerit per sensum illum externum, quo semper caruit; potuit tamē peccasse per sensum internum seu imaginationem, quatenus sensui externo responderet. Nam, sensus internus est instar quinque sensuum externorum, qui omnia apud se format, quæ in sensus externos cadere possunt. Potuit etiā peccasse per voluntatem v. g. videndi, audiendi. Sic, qui non peccauit per manus ipsas, potuit peccasse per sensum tangendi: qui non peccauit per gressum, potuit peccasse per ipsam vim gradiendi & sese mouendi, illicita conando.

26 Qui caret aliquo sensu, vbi vngendus?

DVBIVM III.

Cum adhibentur septem vnctiones, in qua tandem detur gratia?

Dominicus Soto q. 2. art. 3. putant eam primum dari in septima. *Sicut, inquit, consecratio calicis fit per omnia verba illius formæ, quamuis non omnia sint de essentia formæ; nam ex constitutione Ecclesiæ concurrunt ad effectum Sacramenti*. Pari modo, inquit, si Ecclesiæ præciperet tribus mersionibus fieri baptismum, nõ daretur gratia ante tertiam mersionem.

27 Soto putat eam dari in septima.

Sed hoc supra refutatum est: nam posita tota essentia Sacramenti, ponitur quoque Sacramenti effectus, si in suscipiente non sit impedimentum. Vnde duæ illæ vnctiones nihil operantur sacramentaliter. Ratio est; quia Ecclesiæ, vel Minister non potest suis additamentis efficere, vt Sacramentum, quod iuxta Christi institutionem est essentialiter completum, non habeat statim suum effectum; siue vt ille effectus suspendatur donec illud sit additum. Quare dubitandum non est, completis quinque vnctionibus ad organa sensuum, dari gratiam, nec expectari septimam. Adde, valde probabile esse, ad singulas vnctiones completam cuiusque formam gratiam dari; vt colligitur ex supra dictis cap. 1. dub. 2.

Duæ vltimæ vnctiones nihil operantur sacramentaliter.

DVBIVM IV.

Vtrum extrema Vnctio possit iterari?

Thomas hic quæst. 33. docet hoc Sacramentum esse iterabile, eò quod character non imprimat: posseque etiam in eodem morbo, si ille diuturnus sit, repeti, modò morbus ille diuersos status habeat, ita vt bis hominẽ, interposita nonnulla cõualefcentiã & temporis tractu, vicinũ morti fecisse videatur. Hinc si quis ex phtisi decumbat, ex qua certum videtur eum non posse diu viuere, & is in aliquo deliquio semel inungatur, non poterit postea rursus inungi, etiamsi post aliquot menses simile deliquium superueniat: quia morbus ita manet in eodem statu, vt ex eo mors sit expectanda. Vide cetera apud D. Thomam.

28 Vt iteretur, sit morbi status diuersus.

Eeee

DE